

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articole și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVUE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Atentatul din Seraievo.

În Dumineca trecută o mână ucigașă a stins viața adoratului nostru moștenitor de tron Francisc Ferdinand și a soției sale Sofia de Hohenberg, în Seraievo. Ziua la amiază în mijlocul pădurii de baionete, a furnicarului de detectivi, a populației entuziasmate, în calea triumfală spre conac unde era așteptat de autoritățile primitoare, cade mai înainte bomba tipografului din Belgrad, Cabrinovici, în automobilul arhiducelui care cu brațul său o prinde și de pe braț cade în mijlocul publicului rănind circa 10 oameni. Eroica lui, soție, prinzând de veste că în Bosnia se pregătește atentat contra adoratului ei soț a alergat din cuibul ei familiar fermecător Conopist după soț ca să-l apere ori să moară cu el dacă e să moară. Și a murit moarte martiră de mâna studentului sârb Princip care a venit direct din Belgrad să ucidă pe reprezentantul imperialismului Austro-ungar. N'a voit să se departe de el nici după atentatul cu bomba când o rugase să rămână în Konak până când dânsul merge demonstrativ să-și viziteze adiutantul rănit de bomba lui Cabrinovici. Pe calea aceasta temerară în care arhiducele

ostentativ s'a pus în fața atentatorilor săi prin cordonul militar și ceata de detectivi a tras două glonțuri de browning, ambele au fost fatale, unul a distrus gâtul arhiducelui, celalalt pânțele arhiducesei, al treilea glonț descărcat în svârcolirea din mâinile detectivilor n'a nimerit, dar au fost destule cele două ca în câteva minute să-și dea sufletul cele mai nobile ființe ce au odrăslit în casa domnitoare.

Atentatorii sârbi reprezintă ideea Serbiei mari care în imperialismul Austro-Ungar vede peirea ei. Este dar un atentat politic de prima ordine odrăslit din sufletul generației tinere visătoare de o Serbie mare.

Detestăm arma ucigașă, condamnăm atentatele cari restoarnă ordinea socială. Soartea popoarelor nu să poate rezolvi cu asasinuri, ci cu mintea luminată și în luptă dreaptă.

Glonțul lui Princip a îmbrăcat în doliu

casa domnitoare și întreagă țara, dar mai ales neamul românesc credincios familiei domnitoare până la moarte, și mai ales legat sufletește cu toate speranțele sale de personalitatea mare a decedatului arhiduce. Creștin bun, om de inimă,

beliduce, diplomat, calități cari îl perdestinau de mare domnitor, de părinte al popoarelor sale. Glonțul extern a lovit în inima internului monarhiei noastre, care a rămas o enigmă.

Nu ortodoxismul a ucis pe arhiducele cum le place unor ziare streine a sublinia pravoslavnicia atentatorilor, devenită la modă de cal de bătae dela procesul rutean, căci pravoslavnicul e un om religios și omul religios nu ucide și pravoslavnicia luptă pentru împărăția cerească, iar nu împărăția țarilor și a regilor mici și mari. Pe arhiduce l-a ucis politica. Doctrina politice moderne, că în politică nu e moralitate, ci numai forță, aceea a ucis pe arhiducele nostru.

Aceea ce am perdut noi prin moartea arhiducelui omeneste e incalculabil. Ca creștini buni ne închinăm înaintea voinței dumnezeiești ocârmuitoare. Amin.

În Arad vestea sfârșitului tragic a îndoliat sufletele tuturor lăsându-ne consternați în urma acestei crime temerare.

Îndată s'au arborat drapelul negru pe toate edificiile și instituțiile românești: P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp, a dat circulară în întreagă dieceza ca trei zile să se tragă clopotele și să se arboreze drapelul de doliu pe toate bisericile și școlile noastre. În Arad se va oficia un parastas solemn celebrat prin însuși P. S. Sa Dl Episcop Ioan I. Papp.

— Date biografice. —

Arhiducele Francisc Ferdinand (Carol Ludovic Iosif Maria) s'a născut în 18 Decembrie 1863 în palatul Herstein din Graț, ca fiu al arhiducelui Carol Ludovic (fratele mai mic al regelui) și arhiducesei Maria Annunciata. Printre cele 112 generații de străbuni ai săi cei mai mulți sunt germani, dar și sângele unei românce a curs în vinele sale.

Copilăria și-a petrecut-o în Viena, rămânând orfan la vârsta de 7 ani. Nimeni nu credea că o să ajungă moștenitor de tron al monarhiei, fiind încă atunci în viață clironomul Rudolf. A fost crescut numai pentru cariera militară, la diferite arme. Abia după tragedia dela Maerling a fost considerat de moștenitor presumpțiv al tronului. Ca atare, pentru îmbogățirea cunoștințelor, întreprinde în 1892 o călătorie în jurul lumii; studiile și impresiile de călătorie și-le publică ulterior într'un volum, care atrage atenția generală asupra sa.

Puțin în urmă se îmbolnăvește de piept și după o cură de aproape doi ani, prin diferite regiuni și stațiuni climaterice — se însănătoșează. În 1897 ca reprezentant al monarhului participă la festivitățile din Londra în onoarea reginei Victoria; în anul următor e numit la comandamentul suprem pe lângă M. Sa, fiind de atunci cel mai cu greutate consilier al regelui în afacerile militare.

Căsătoria arhiducelui Francisc Ferdinand a produs mare senzație în lumea întreagă, deoarece și-a ales de o soție o contesă, ceea ce în familia Habsburgilor înseamnă căsătorie morganatică și urmașii lipsiți de rangul părintelui.

Moștenitorul de tron era de 36 ani (în 1899) când a făcut cunoștință cu contesa Sofia Chotek, o ființă blândă și modestă, damă de curte la arhiducesa Izabela.

Contesa Sofia aparține familiei nobilitare boeme Chotek de Chotkova, fiica contelui Bohuslav. Deși familia aceasta e una dintre cele mai dignitare din Austria, totuși nu era de rangul unui arhiduce și în aceasta era piedeca.

La început nici nu se învoia nimeni dela curte. Contesa Sofia a și fost îndepărtată, dar moștenitorul de tron a fost nestrămutat în hotărârea sa; până ce monarhul, bazat pe experiențele triste din trecut, și-a dat învoirea.

Clironomul Francisc Ferdinand însă a trebuit să renunțe solemn la dreptul de a-și lăsa pe unul dintre copiii săi să-l urmeze pe tronul Austro-Ungariei. Cu toate acestea soției moștenitorului de tron i-s'a dat onoare ca unei regine, iar M. Sa încă din ziua cununiei i-a dat titlul de principesă.

Părechea moștenitoare a dus cea mai exemplară viață familiară. Principesa Sofia era nedespărțită de augustul ei soț. Chiar și acum dansa rămăsese la curte și numai auzind că întreprinderea soțului său în Bosnia poate fi periculoasă, a călătorit să fie lângă dânsul. Destinul a voit ca cei doi soți să și moară împreună...

După dâșii rămân trei copii: Sofia, Maximilian și Ernest — trei orfani.

Caracterul și rolul politic al regretatului moștenitor de tron sunt indeobște cunoscute. Pentru unii a fost un sfînx, pentru noi însă a fost un om pe care l'am înțeles și în care ne așezasem toate speranțele în vremi mai bune — astăzi resignați, cu sufletele îndoliate și poate, cu nădejdiile sfărâmate.

— Amintiri din viața arhiducelui Francisc Ferdinand. —

În anul 1909, cu prilejul vizitei la Sinaia, la scoborârea din vagon i-se semnalase arhiducelui că alături de gara Sinaia se află câteva sute de Români transilvăneni veniți să-i facă o manifestație de simpatie.

Dorind să-i vadă, arhiducele a făcut ca trăsura în care se afla să facă un ocol pentru a trece pe dinaintea transilvănenilor, cari se distingeau prin faptul că, în afară de cocarde tricolore, mai aveau pe piept și insigna habsburgilor.

Transilvănenii, la vederea arhiducelui au izbucnit în urale entuziaste, la cari moștenitorul austriac a răspuns salutând cu multă afabilitate.

Francisc Ferdinand stând de vorbă cu o româncă din Ungaria. În ziua de 13 Iulie n. 1909 au avut loc la Sinaia splendide serbări cu caracter foarte intim și popular în cinstea arhiducelui Francisc Ferdinand. Inșiși augustii oaspeți s'au amestecat printre public întretinându-se cu mai multe persoane. Astfel a avut norocul o româncă dela noi, domnișoara *Melania Ionescu* din Ciuci, — decedată acum câțiva ani, — să vorbească, întâi cu M. Sa regina Elisabeta a României, care a prezentat-o apoi arhiducelui, spunându-i că este o româncă din Ungaria.

— O româncă supusă A. Voastre—a zis M. Sa regina, prezentând arhiducelui, pe dșoara Ionescu, care era într'un splendid costum național.

— Da — răspunde arhiducele — de unde sunteți dșoară?

— Sunt româncă din Ungaria Alteță — zise dșoara Ionescu — și mă simt fericită că Vă pot saluta.

— Sunteți pentru întâia oară în România, domnișoara? — întrebă arhiducele.

— Da Alteță pentru întâia oară, și am venit cu prilejul acestor serbări.

— Aveți un frumos costum național, din Ungaria l'ați adus?

— Da Alteță, din Ungaria.

Maj. Sa regina Elisabeta, care asistă la această conversație, întreabă apoi pe dșoara Ionescu dacă știe ungurește.

— Da, știu, — răspunde dșoara Ionescu.

M. S. regină rugă apoi pe arhiduce să vorbească ungurește cu dânsa.

— Spune-mi — zise arhiducele într'o ungurească ireproșabilă — din care părți ale Ungariei sunteți?

— Sunt din comitatul Aradului, din comuna Ciuciu

Alteță! răspunde dșoara Ionescu tot ungurește.

— Ce e tata d-tale acolo?

— Este notar!

— Cu cine ai venit în România?

— Cu fiica primarului de aici, care este măritată în Arad!

Conversația fu întreruptă apoi căci se alcătui un grup al familiei imperiale și regale pentru a fi fotografiat și arhiducele fu invitat să ia parte.

După aceea arhiducele s'a apropiat din nou de dșoara Ionescu și a continuat convorbirea cu dânsa tot în ungurește.

— Românii din Ungaria au și ei așa frumoase dansuri naționale? — întrebă arhiducele.

— Da, Alteță, unele dintre acestea cari s'au dansat mai nainte sunt dela noi, se numesc Lugojana, Ardeleana și Hategana.

— Da? Foarte frumoase sunt — adăogă arhiducele.

— Imi pare bine că te-am cunoscut dșoară — zise pe urmă arhiducele — întinzându-i mâna.

— Eu sunt fericită Alteță, pentru că noi Românii vă iubim așa de mult.

— Mulțămesc! Mulțămesc! — a zis — strângându-i încă o dată călduros mâna.

Arhiducele Ferdinand a fost adânc impresionat de primirea ce i s'a făcut la Sinaia în 1909.

— Mă simt aici ca acasă, când văd și simt acea intimitate dintre familia regală română și popor, care nu există nicăieri în lume decât numai între vienezi și M. S. împăratul Francisc Iosif, — a observat A. S. I.

— Când M. S. regele Carol a binevoit a prezenta pe d. Panaitescu, directorul siguranței generale a statului, A. S. I. a spus:

— Cred că aveți acum mult de lucru cu mine.

— Nu, A. I. căci sunteți atât de iubit și popular la noi, că poliția nu poate avea nici un rol.

Și A. S. I. a zîmbit cu o vădită satisfacțiune.

Oameni și lucrări din Beiușul românesc.

I. Preoții și activitatea lor.

3. *Mihail Popa.* La 1754 alături de Iosif Popa îl vedem și pe el luptând pentru ortodoxie. Deci pe acele vremuri Beiușul avusese doi preoți. Posibil, tatal și fiul.

Parohia ortodoxă pe la 1770 era destul de mare. Număra 520 suflete și capela din 1773, ruinată de vremuri nu mai corespundea.

Creștinii ortodocși erau foarte darnici și se întreceau în săvârșirea faptelor bune. La 1775 cumpără un nou clopot pe sama bisericii. Pe

clopot era gravat: »Clopot în Beiuș la biserica neuniților. Popa Mihailu titoru Alexa Mihailu anii Domnului 1775«.

La 1777 titorul Alexa cumpără el însuși un clopot. Pe el se poate citi: »Acest clopot s'au făcut pe sama bisericii neunite din Beiuș de ctitoru Alexa 1777«.

Afară de aceste două mai era și un al treilea clopot. Aceste au fost întrebuințate până la 1912, când au fost înlocuite cu altele. Clopotul lui Alexa azi e proprietatea comunei Feneriș, căreia i-a ars biserica cu clopot cu tot în 1912.

La 1777 preotul Mihail Popa face o rugare către locotenența regească, să le permită a zidi o biserică corespunzătoare, din material solid. Comisia comitatului în relațiunea sa din 1778 nu e încântată destul de hotărîrea comunei ortodoxe între altele și pentru că gr. cat. avea o mică biserică de lemn și astfel întărîndu-se ortodocșii, frații uniți se vor simți umiliți. Mai spune apoi comisia, că la jumătate de oră dela Beiuș, în B. St. Mărtin, Pocola, Mizieș, Feniș, Negru, sunt biserici de ale ortodocșilor deci dacă nu încap în capela de aici, pot merge acolo să se roage.

Felul cum e contemplată zidirea bisericii corespunde la biserica ortodoxă de acum, care posibil s'a edificat după 1780.

Pentru importanța ei las la vale relațiunea comitatului:

»Noi jos subscrișii prin cele de față mărturisim și recunoaștem, că noi în urma prea grațioasei supunerii față de prea înalta locotenență regească, care în rescrisul său din 23 Iunie 1777 nrul 3299 către prea umiliții locuitori de rit gr. oriental ai orașului Beiuș, cari au suplicat, că capela lor ruinată de vechimea vremii să o ridice din nou din material solid și în aceeași vreme să o mai lărgească precum scaunele clopotelor ce va fi să fie împreună cu capela să-l facă din material mai durabil; acest recurs comisia consistorială de o parte iar de alta parte comunitatea celor recurenți prescurtându-se la fața locului fiind de față din partea pomeniților locuitori de rit oriental preotul locului, Mihail Popa, precum și curatorii Mihail Alexa, Luca Hadji, Iosif Hadji și Petru Pap, toți locuitori ai acestui oraș și aparținători acestui rit, precum și în ființa de față alui Paul Balázs și Andrei Kosa, jurații orașului Beiuș, am constatat următoarele. 1. În ce stare și cam de ce mărime ar fi capela numiților locuitori de rit oriental și câte persoane încap? 2. Cam cât poate fi numărul persoanelor care o cercetează? 3. Oare ce lipsă este de ridicarea unei noue capele din material solid, ce fel de alcătuire și cât de mare să fie aceasta și precum că este trebuință ca scaunele clopotelor

să se împreune cu capela? 4. Oare cât de mare să fie și de unde să se strângă fondul cheltuielilor pentru clădirea acestei capele?

Ce privește aceasta investigațiune făcută din partea noastră punct de punct am aflat următoarele și anume:

La întrebarea primă: Investigând starea de azi a acestei capele și măsurând dimensiunile din lăuntru ale aceleia, am aflat că capela ridicată în vremuri de demult este ruinată de vechime în așa măsură încât lemnele și grinzile pe care zace toată alcătuirea acestei zidiri în mai mai multe locuri sunt putrede, tot asemenea și acoperișul aceleia este în cea mai mare parte stricat de tempestățile vremurilor și este ruinat de ploii și furtună, tot asemenea și pereții capelei, după cum din mai multe semne se vede aceasta, sunt mâncați de apă. Estensiunea din lăuntru a acestei capele nemăsurând altarul, unde slujește popa și unde n'au intrare credincioșii, în lungime are 7 stăngeni vienezi, cinci pricinare geometrice, și patru policari (police), prin urmare un poate să cuprindă mai mult decât 64 persoane.

Ce privește a doua întrebare a investigațiunii noastre, ca să putem constata cu siguranță numărul credincioșilor aparținători acestei capele pe calea popii ritului grec neunit din loc am aflat următorul număr al credincioșilor. 1. Bărbați 135, femei 145, porunci peste 5 ani 110, peste cinci ani 81, porunci și fete sub cinci ani 49. De tot 520 de suflete.

La punct 3. Am aflat, că sus numita capelă sau să se lărgească sau să se ridice alta de aceia mărime, deși nu e în stare să cuprindă numărul de astăzi a sufletelor, dar dacă mai bine de jumătate parte a poporului este constrâns să rămână afară de capelă, numiții locuitori cer ca capela ce se va clădi să fie de o mărime corespunzătoare și proporțiile aceleia sunt specificate sub a) pe baza materialului strâns sub b) prin preotul numit și prin ceilalți experți prea umilit aici prezentat luăm la cunoștință. Investigând noi și aceia, că în ce formă ar fi de a se împreună scaunele (clopotnița) clopotelor cu capela, am aflat, a) Ori de se va lărgi capela cea veche, ori de va concede prea grațios edificarea unei capele noi, este de lipsă ca pentru incheierea celor trei clopote de care și astăzi se folosesc, să se ridice din fundament ce de fapt sar putea face cu mici cheltuieli. Ca apoi să putem răspunde și la punctul al patrulea din investigațiunea noastră, după ce mai întâi am adunat poporul de ritul oriental și i-am tras luarea aminte ca să nu îndrăznească a se obliga prin ceva minciună ori prin seducere a ne prezentă nouă o sumă de bani, ce afirmative ar fi strâns, am aflat, în urma fasionării din partea lor, că dânsii

deja de un lung șir de ani au adunat ban de ban, chielțueli pentru clădirea unei capele noi. Și fondul religiei pentru acoperirea acestor cheltuieli astăzi se prezintă în suma de 4047 fl. 34 cr. care sumă specificată înaintea noastră, că de unde și cum s'a adunat, am aflat că aceia s'a strâns parte din testări pioase, parte din bunătatea credincioșilor și a binefăcătorilor acestei capele. Cerând seamă despre aceste chielțueli, le-am aflat specificate la mâna numitului curator Mihaiu Alexa afară de 1600 fl. sumă pe care numitul curator o întrebuițează cu camătă. Toate aceste de fapt există. De altfel ce privește ridicarea, este la mijloc o altă considerație anume: în orșul Beiuș, pe lângă biserica romano-catolică mai este și biserica gr. catolică de lemn, față de care aceasta capelă a neuniților în urma proporției contemplate ar avea cu totul prea mare precădere. Dar mai sunt și alte cauze la mijloc și anume: abea la jumătate de oră de aici în St. Martin, în Pocola, Feneș, Negru, Nimuești, Mizieș sunt capele neunite, unde în caz de lipsă pot să meargă și locuitorii neuniți din Beiuș.

Beiuș, la 4 Maiu 1878.

Mihail Lengyel m. p. Ladislau Sántha m. p.

Emeric Zaffiry m. p. Ștefan Nagy m. p.
jurății comitatului Bihor. deputatul esmis din partea
diecezei, parohul Beiușului.

(Arhiva com. Bihor Nr. 351 Fasc. I—1778)

Biserica actuală deci nu e de o vechime așa îndepărtată după cum s'a crezut și s'a fi clădit cu puțini ani înainte de biserica gr. cat.

Preliminarul materialului și a edificării eră staverit în suma de 3206 fl. 50 cr.

El sună așa:

»Az Belényesi nem unitusok templomához szükséges materiale és Mester embereknek munkájok után való kölcség. az alább irt nevit szerént következik ugy mint.

Nro.	Rft. kr.
1. ötvenhét ide est 57 öel k6 singl, orgl. à Rft. 4.	228.—
2. Százharmincezer téglà à Rft. 5	650.—
3. Kilenczvennyolcz szekér mész à Rft. 4.	392.—
4. Ezerkilenczszázhatvan ide est. 1 960 fehér szekér fővény à 6 kr.	98.—
5. Tizenkét mázsa vas à Rft 5.	60.—
6. Az fedélnek munkája, fája és hozá valo materiale	245.—
7. Harmincz ezer zsendély à Rft 2 kr. 51	85.—
8. Tizenöt léczszeg à Rft. 2	30.—
9. Negyvenött ezer zsendely szeg à kr. 42	31.30
10. Négyyszáz lécz à Rft 2, kr. 50	11.20
11. Két ajtó à Rft 8	16.—
12. Hét Ablak à Rft. 5	35.—
13. Alláshoz való fa és egyéb materiale	75.—

14. Az kőmőves munka részen	680.—
15. Az hetesekk munkája	360.—
16. Az ácsoknak egész munkája	210.—

Summa 3206.50

(Arch. com. Bihor 351 fasc. 1788)

(Va urmă).

Senin.

Stipendiile militare pentru medicină.

Indrumări pentru tinerii noștri, cari doresc să îmbrățișeze cariera de medici militari.

Cererile scrise cu mâna proprie se timbrează și se adresează ministrului de război.

Studentii în medicină cari au frecventat facultatea au să-și înainteze rugările prin decanat, absolvenții de gimnaziu însă trimit rugările lor direct școlii de aplicație militară (Militärärztliche Applikationsschule) în Wien IX/3 Währingerstrasse 25 — până la 1 August n.

Textul rugării este următorul:

timbru	An
1 coroană.	
das	k. u. k. Kriegsministerium
	in Wien.

... Am ... iuli 1914

Ich bitte um die Verleihung eines militärärztlichen Stipendiums auf Grund der beiliegenden Beilagen:

1. Tauschein.

2. Heimatschein.

3. 4. 5. Zwei Gymnasialzeugnisse und Abschrift des Maturitätszeugnisses.

6. Widmungsschein (assentare). Das stabsärztliche Zeugnis wurde vom k. u. k. Garnisonsschefarzt in . . . der Militärärztlichen Applikationsschule in Wien eingesickt.

Ich beabsichtige mich an der medizinischen Fakultät in Wien zu inscribieren.

Ich erkläre, dass mir die mit der Verleihung des stipendiums verbundene Verpflichtung zur siebenjährigen Präsenzdienstleistung (nach §. 9. des Wehrgesetzes bzw. § 10. von 1912) bekannt ist und dass ich mich derselben unterwerfe.

Vor u. Zuname:

Adresse.

Decanatul își va da părerea asupra rugării mediciniștilor și o va prezenta ministrului de război.

La rugări să se alăture următoarele documente:

a) Estras de botez.

b) Atestat dela primărie că ești cetățean ungar.

c) Atestat de moralitate și

d) că ești necăsătorit (ambele dela primărie).

e) Atestat școlar despre două clase din urmă și Atestatul de maturitate (sau copie autentică).

f) Indicele (sau atestat de frecvență). Frecvența o poate adevăra decanul și pe rugare.

g) Adeverință dela comisiunea de asentare (passul militar; sau decret de denumire).

h) Atestat de sănătate că ești apt de miliție. (să se ceară dela un medic de stat major *activo* (Stabsarzt sau Oberstabsarzt).

Acesta îl trimite medicul militar *direct* la Viena, la școala de aplicație.

Absolvenții gimnaziului au să alăture numai atestatele sub a, b. e. h. eventual g.

În cerere să se amintească universitatea la care voește studentul să se înscrie, și adresa la care să se restituie actele.

Cei cari au absolvat gimnaziul și sunt maturi cu *joarte bine* — vor fi preferiți, dacă împlinesc condițiile amintite.

Cei cari au făcut un „*riguros*“ să ceară dela decanat adevărea rigurosului pe rugare — și să alăture testimoniile celelalte amintite.

Medicii, cari voesc să intre la miliție să ceară dela Aerar replătirea speșelor de studiu (Dienstbuch, A — 51 b).

Stipendiștii stau sub controlul șefului sanitar al corpului respectiv de armată; (în Cluj stau sub controlul șefului sanitar de acolo).

Stipendiștii au să se prezinte șefului sanitar din localitatea respectivă (în Viena comandantului școlii aplicative) și vor primi îndrumările necesare.

Înainte de a primi rata primă trebuie să documentezi, că ești înscris la facultate; cei cari, încă nu au ajuns la anii asentării au să declare că voesc să intre ca mediciniști voluntari în armata comună.

Mai departe fiecare să dea un *revers* — iscălit înaintea notarului public, că va rămânea la miliție 7 ani — §. 9. 10. (vezi Dienstvorschrift. Nr. 2 Muster 4). Minorilor nu să cere revers iscălit la notarul public, ci este de ajuns dacă îl iscălește tata sau tutorul.

Stipendiștii sunt datori să coloezeze în fiecare semestru din 2 studii principale — să cerceteze regulat prelegerile și să nu părăsească orașul fără concediu (§ 8. pct. 4 a).

Cazurile de boală, cari au durat peste 4 săptămâni să se înștiințeze în Cluj șefului sanitar militar — în Viena școlii de aplicație prin atestat medical.

Stipendiștii sunt obligați ca să servească la armată ca voluntar 3 luni (Frontdienst). E de recomandat ca acest serviciu să se facă după anul prim de medicină. Căci aceasta îi îndreptățește a cere urcarea stipendiului în gradul al 2 lea.

Stipendiile militare sunt de 2-ă grade.

1. din primul semestru începând cor. 720 pe an.

2. După voluntariat, după 7 semestre socotit și voluntariatul cu cor. 1008 pe an.

Apoi se dau și tacele pentru riguroase și promoții (§. 6. pct. 33).

În Austria pentru rigurosul I 120 cor. pentru rigurosul II. 130 cor. pentru rigurosul III 140 cor. promoție — 120 cor.

În Ungaria pentru rigurosul I 80 cor. în Cluj 95 cor. pentru riguros II. 85 cor. pentru riguros III 130 cor. promoția — 120 cor. în Cluj 108 cor.

Cine nu face examenele la timpul fixat are să continue studiile pe speșele proprii. Pentru repetirea examenelor nu plătește Aerariul tacele.

Alte detalii se pot afla în „Vorschrift über militärärztliche Stipendien und Studienkostensätze“ Wien Druckerei des k. u. k. Kriegsministeriums 1913.

Incheierea anului școlar în Arad.

Duminecă s'a încheiat anul școlar la seminarul nostru din Arad. Serviciul divin la celebrat directorul seminarial Roman Giorogariu asistat de parohul local Traian Vătan și diaconul profesor Dr. Lazar Iacob. După serviciul divin s'a adunat tinerimea în sala festivă seminarială unde încunjurat de corpul profesoral și oaspeții iubitori de școală directorul seminarial a ținut un discurs în care a dezvoltat misiunea istorică a bise-

ricei și școlii române insistând la armonia sufletească dintre preot și învățator. În această armonie sufletească rezide unitatea sufletească a poporului românesc, zice oratorul, cel mai mare dușman al neamului românesc este acela care distruge această armonie, căci el distruge unitatea sufletească. Încheie cu cuvintele adresate absolvenților:

Așa să vă iubiți unul pe altul ca într-o această să vă cunoască lumea că sunteți ai mei.

Au absolvat teologia 21 elevi. La examen de calificare învățătorească s'a prezentat 33 candidați, dintre cari 25 au obținut diploma iar 8 au fost avizați la examen de corigență pe Decembrie.

Contingentul învățătorilor s'a sporit cu 10 absolvenți de teologie cari au obținut diplomă și de aici înainte în fiecare an vor ești cel puțin tot atâția candidați de preoți, învățători, căci toți absolvenții de gimnaziu sunt înscriși și la examenele de calificare învățătorească. Dat fiind, că în anii din urmă iarăși s'au sporit numărul elevilor ordinari la pedagogie, așa că estimp a trecut peste 90 în toate 4 cursurile, și aceștia sporii și cu candidații de preoți în scurtă vreme vor împlini lacuna cea mare a lipsei de învățători.

La școala civilă de fete încă s'a petrecut încheierea anului cu deosebită solemnitate. Directorul Victor Stanciu a încheiat anul cu frumosul lui discurs și cu un festival în care elevele au înălțat inimile ascultătorilor cu frumoasele lor cântări. Cea mai frumoasă școală românească a fost cea mai strălucită în serbarea încheierii anului școlar.

CRONICA.

Mulțămită publică. Ilustrul Domn și Marele Mecenat Vasile Stroescu a binevoit a acorda un ajutor de 1000 cor., pentru școala conf. gr. or. rom. din Mezieș, drept aceea pe această cale li aducem sincerile noastre mulțămite rugând pe Bunul D-zeu, ca într-o noapte ani să ni-l trăiască. Pentru com. par. *Florian Goina* preot gr. or. rom.

Nr. 2097/1914.

Concurs.

Se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a catedrelor de pedagogie și de desen, caligrafie, și lucrul de mână dela **institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad:**

Beneficiul, împreună cu fiecare din aceste catedre este următorul.

1. Salăr fundamental de 2600 cor. în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizorie 2200 cor.

2. Cvinvenale (6) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor, respective pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.

4. Participare la fondul de penziune conform dispozițiilor statutare.

Dela recurenți se cere să aibă calificarea pentru profesor dela preparandia de stat precum și calificarea conform §-lui 122, punct 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresa Consistoriului gr. or. român din Arad, în 30 zile dela prima publicare a concursului.

Recursele sunt a se ajusta cu următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurentului;
b) Atestat de botez, din care să se vadă, că respectivul recurent e român de religie gr. orientală;

c) Atestatele despre calificare a recurentului;
d) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat deja și până aici ca profesor la vr'un institut de învățământ.

e) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința consistorială dela 1/14 maiu 1914.

Consistorul rom. ort. din Arad.

Nr. 102/1914.

Concurs.

Pentru conferirea de burse (stipendii) din »Fundatiunea Gozdsu« pe anul școlar 1914/15 la școlile medii*), facultăți universități și școlile de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs:

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe gr. orientale române, — spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților provăzut cu clazula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, — spre care scop studenții dela școlile medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1913/14, iar cei dela facultăți și universități indicele despre semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, — spre care scop să producă atestat dela direcția politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie scris și de preotul locului, iar dacă n'ar fi acolo preot, ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie scris din partea proto-presbiterului concernent.

*) Pentru orientare se notează, că la conferirea burselor în senzul actului fundațional fiind preferiți concurenții dela studii superioare, — pentru cei dela școlile medii numai 3—4 burse se votează anual.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arete în petițiune specialitatea la care și locul unde voește a continua studiile precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Bursele pentru străinătate se acordă numai condiționat dela obținerea concesiunii ministeriale.

5. Petițiunea instruată cu documentele sus-amintite este a se adresa *Reprezentanței Fundațiunii lui Gozsdu (Nagyszeben, Fleischer g. 45)*, până la 23 Iulie (5 August) a. c.

6. Toți bursierii actuali sunt provocați, ca până la 2/15 Iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1913/14, căci altcum se va sista bursa, respective ajutorul avut.

7. Petițiunile defectuos instruate sau sosite după termin nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

Sibiu, 5/18 Iunie 1914.

Presidiul Reprezentanței.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confes. gr. or. rom. din Babșa, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Salar, în bani gata 910 cor.
 2. Trei jugăre pământ a 30 cor. 90 cor.
 3. Scripturistică 20 cor.
 4. Conferințe 20 cor.
 5. Dela fiecare înmormântare 80 fil.
- Eventuală întregire dela stat.
7. Locuință în natură, cu grădină.

Dările după pământ cad în sarcina învățătorului. Petițiile concursuale, instruate cu documentele de lipsă în original și, dacă reflectantul e deja în funcție, cu atestat dela respectivul protopresbiter tractual, au să se adreseze comitetului parohial din Babșa pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belence, Temes-megye).

Dacă reflectantul e asentat, fără a fi făcut anul de voluntar, e dator să descopere lucrul acesta în petiția concursuală.

Concurenții au să se prezenteze într-o Duminică ori într-o sârbătoare în sf. biserică din Babșa, spre a-și arată dexteritatea în tipic și în cântare.

Cei cu pregătiri mai înalte, și cei apti a dirigi cor, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb*, protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant din Târgoviște protopresbiterialul Belințului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“

Emolumentele împreunate cu acest post garantate din partea comunei bisercești sunt:

1. În bani 360 cor. iar pentru 12 q. bucate 156 cor. de tot în bani gata 516 coroane.
 2. 4 și 1/2 jugăre pământ arător prețuit în 144 coroane.
 3. Relut de lemne pentru învățător 40 coroane.
 4. Pentru conferințe 20 cor.
 5. Pentru scripturistică 10 cor.
 6. Locuință în natură din care o chilie se rezervă pentru altar până la edificarea bisericii.
 7. Grădină școlară cât prescrie legea.
 8. Dela înmormântări 1 cor., parastas 40 fil.
- Întregirea salariului dela stat.

Dările după pământ le va plăti alesul învățător. Doritorii de a ocupa acest post, sunt poștiți a-și înaintă rugarea ajustată conform dispozițiilor în vigoare și adresată comitetului parohial din Târgoviște pe calea oficiului protopresbiterial din Belinț (Belence Temes m.) iar dâșii să se prezenteze într-o Duminică sau sârbătoare pentru a se face cunoscut poporului și a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Conducătorii de cor și cei liberi de miliție sunt preferiți.

Dacă au fost în funcție până acuma, au să producă și atestat de funcție dela șeful tractual.

Petru Godean
preșe inte.

Tripon Ursu
not. com. par.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârb* protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa III Șoimuș-Petreasa din protopopiatul Beiușului devenită în vacanță cu trecerea la penziune a preotului Terențiu Popescu, la ordinul konzistorial cu Nr. 1850/914 se publică concurs cu termin de 30 zile.

Emolumentele începate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat și anume:

1. Casa parohială cu intravilanul și apartinențele,
2. Pământul parohial 12 holde arător.
3. Bir preoțesc câte 1/2 măsură cucuruz sfârmat dela fiecare casă din Petreasa.
4. Stolele îndatinate.
5. Întregire dela stat după cvalificațiune inferioară.
6. Preotul va fi îndatorat să catehizeze fără altă remunerațiune.

Recurenții își vor înaintă petițiunile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu ppsc. adresate comitetului parohial în terminul fixat, având a se prezenta în parohie, cu prealabila încunoștințare a oficiului protopopesc, în vre-o Duminică sau sârbătoare pentru a se face cunoscuți poporului.

Beiuș, la 15/28 Iunie 1914.

În conțelegere cu comitetul parohial: *Dr. V. Fildan*
adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți cantonale dela școala gr. or. rom. elem. din Vidra (protoprezb. Halmagiului) se escrie concurs cu termin de recurgere 30 zile dela prima publicare în foaia oficioasă „Bis. și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cult. 554 cor.
2. Lemne focali pentru inv. 4 m.² prețuite în 36 cor.

3. Dreptul de pășunat alor 4 capete vite în pascu com. urb. prețuit în 15 cor.

4. Salarul conf. art. XXVII 1907 a fost întregit cu ajutor de stat, deci se consideră de asigurat și după gradație și clasă conf. art. XVI 1913.

5. Dela înmormântări mari, unde va fi poftit, 1 cor. dela cele mici 50 fil.

6. Spese de conferință inv. 20 cor.

7. Scripturistica 10 cor.

8. De locuință până la alte dispoziții se va îngriji comun. bis. să închirieze pe spesele sale, căci acum s'a edificat numai o sală nouă de învățământ.

Curatorul: încălzitul și curățitul salei de învățământ le va prevedea comuna bis. din propriul său.

Reflectanții sunt poftiți să-și substearnă recursele în termenul susarătat adresate comitetului par. din Vidra și pe calea oficiului protopresb. din Halmagiu (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original: a) Extras de botez din matricula bis. event. și civilă b) Diploma învățătoarească c) Atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány d) Atestat de serviciu f) Declarație referit. la stagiul militar (voluntariat) și substituirea pe spesele și răspunderea alesului în caz de serviciu de 1 an.

Dela recurenți se poștește ca sub durata concursului să se prezenteze în s. biserica din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, făcându-se cunoscători poporului.

Din ședința comitetului par. din Vidra dela 15 iulie 1914.

Nicolau Sirca
preot preș. com. par.

Iacob Ilica
not. com. p.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter:
insp. școlar.

—□—

1—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile la postul învățătoresc dela școlile noastre mai jos înșirate din tractul Beiușului și anume:

1. Beiușele: Salarul din partea comunei bis. 600 Cor. dela stat votat.

Locuință, grădină conform Regulamentului școlar.

2. Pocioviște: Salarul dela comuna bis. 600 Cor. repartizat pe popor; Locuință, grădină recerută, ajutorul dela stat votat.

3. Răbăgani: Salarul dela comuna bis. 600 Cor. ajutorul dela stat s-a cerut conform legii.

Locuință, grădină acomodată.

4. Talpe — Telec: Salarul dela comuna bisericăască 140 Cor. unasutăpatruzeci Coroane repartizate pe credincioși, locuință și grădină în regulă. Ajutorul dela stat în sumă din § 4 art. XVI:913 s-a pus în prospect de odată cu rezoluțiunea Nr. 137459/1913 în senzul căreia Înaltul Minister de culte și instr. publ. și-a dat prealabila învoire la sistemizarea acestui post învățătoresc.

5. Spinuși — Pomezou: Salarul dela comuna bis. 600 Cor. Relut de cvartir pe timpul cât locuința se va adopta pentru a se lua în folosință. Ajutor dela stat s'a cerut la timp.

6. Drăgoieni: 600 Cor. dela comuna bis. și relut de cvartir până se va edifica locuința, Ajutorul de stat s'a cerut la timp.

Dr. V. Fildan

adm. ppsc. insp. școlar.

—□—

1—3

Prin ordinul konzistorial eparhial gr. or. rom. din Oradea-mare de dtul 3/16 Iunie 1914 Nr. 1815 parochia a II-a din Tulca (Tulka) protopresbiteratul Tinca

(Tenke) comitatul Bihar decretându-se de vacantă se escrie concurs de nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios Biserica și Școala, constatănduse că parohia este de clasa I.

Emolumentele acestei parohii sunt:

1. Folosirea pământului parochial de 131149/1600 jughere.

2. Dela fiecare parochian în casele dela Nr. 1 până la 301 câte 30 litre cucuruz sfărmat sau 2 cor. în bani.

3. Stolele îndatinat (după uzul din trecut cu parochul I).

4. Dreptul de imaș și pădure competent după pământul parochial.

5. Intregirea dotațiunei dela stat.

6. De cvartir se va îngriji alesul, dările publice după pământurile folosite le va suporta cel ales de preot, care va fi dator să provadă și catehizațiunea la școlile elementare din Tulca fără a pretinde dela parohie alta remunerațiune. Serviciile religioase după datina din trecut se săvârșesc de amândoi parohii alternativ cu săptămâna.

Reflectanții la aceasta parohie recursele lor, ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parochial din Tulca, le vor substerne subscrișului protopresbiter, iar în aiare Duminecă ori sârbătoare se vor prezenta în biserica din Tulca spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: *N. Rocsin* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoarești-cantorale dela școala gr. or. rom. elementară din comuna Secaș, (Alsószakács) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela 1-a publicare a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală 504 cor.

2. Lemne focali pentru învățător și școală 32 m² în natură.

3. Pământ 2¹/₂ jugh. arător prețul în 30 cor. de după care dările le va solvi inv.

4. Salarul fundamental conform art. de lege XXVII 1907 a fost întregit cu ajutor de stat și deci e asigurat și conf. Art. XVI 1913 după clasă și gradație.

5. Dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor. dela cele mici 40 fil.

6. Spese de conferințe învățătoarești 20 cor.

7. Scripturistica 10 cor.

8. Locuință în edificiul școlii cu supraedificalele de lipsă.

9. Grădină pentru legume, cu pomi.

10. Pentru curatorat și curățitul salei de învățământ 20 cor.

Reflectanții sunt poftiți să-și substearnă în termenul de sus recursele lor adresate comitetului parochial din Secaș pe calea oficiului protopresbiterat al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) extras de botez din matricula bisericăască și civilă.

b) diplomă de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány).

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituire pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă instrucția în școala de repetiție, cantoratul în și afară de biserică, nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără altă remunerație. Dela recurenți se pofteste ca sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cant și în tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comitetului parohial ținută la 1 febr. 1914.

Maxim Miclea
preot preș. com. par.

Ștefan Mariș
notar com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter
insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru ocuparea stațiunii învățătoresci din Rămetea-luncă, (Hosszaremete), protopresbiteratul Belintului, se escrie concurs cu termen de 30 zile delă prima publicare în „Biserica și Școala”.

Competențele anuale sunt:

1. În bani gata 1040 cor.
2. Lemne pentru învățător 72 cor.
3. Uzfructul delă 2½ jugăre pământ, parte arător, parte fanat 88 cor.
4. Pentru scripturistică 10 cor.
5. Pentru conferințe, dacă participă 20 cor.
6. Locuință în natură, cu 2 chili, bucătărie și cămară; grajd și grădină lângă școală.

Dela înmormântări, unde va fi poftit, fără liturghie 80 fl., cu liturghie 1 cor. 20 fileri.

Intregirea după art. de lege XVI din 1913, se va cere la timpul său delă stat.

Darea după pământul învățătoresc o plătește comuna bisericească.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și trimite petițiile lor, instruate conform legilor în vigoare, comitetului parohial din Rămetea-luncă, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or. rom. din Belint (Belence Temes-megy), în termenul concursual și, tot în acest termen, a se prezenta într-o Duminică, sau într-o sârbătoare în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și în tipic.

Intrucât reflectanții au mai funcționat ca învățători, trebuie să acudă la petiție și atestat de funcție delă concernentul șef tractual.

Pe școlari e dator alesul să-i instrueze cântările bisericești, și să-i conducă în s. biserică, fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* ppresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci-cantorale delă școala gr. or. rom. elementară din comuna Sirbi (Szerb) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile delă l-a publicare a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala”

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală 424 cor.
2. Lemne focali pentru învățător și școală 96 cor.
3. Pământ 2½ jugh. pământ arător în venit an. de 80 cor. de după care dările va avea să solvească învățătorul ales

4. Salariul fundamental conform art. de lege XXVII: 1907 a fost întregit cu rezoluția min. 141525 910. deci e asigurat cu ajutor de stat și conf. art XVI: 1913. după gradație și clasă.

5. Dela înmormântări și alte venite cantorale circa 60 cor.

6. Spese de conferințe învățătoresci 20 cor.

7. Scripturistică 10 cor.

8. Locuință în natură cu grădină de legumi.

De curatorat, și curățitul salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Reflectanții sunt poftiți să-și substearnă în termenul de sus recursele lor adresate comitetului parohial din Sârbi pe calea oficiului protopresbiteral al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) estras de botez din matricula bisericească și civilă.

b) diploma de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány)

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituirea pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă catehizarea elevilor și instrucția în școala de repetiție, cantoratul în și afară de biserică, nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără altă remunerație. Dela recurenți se pofteste ca sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cant și în tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Comitetul parohial.

Irimie Sirca
preot preș. com. par.

V. Neagu
notar com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter
insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci-cantorale delă școala gr. or. rom. elementară din comuna Magulicea (Kismuglöd) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile delă l-a publicare a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala”

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală 600 cor.
2. Lemne focali pentru învățător și școală după trebuință în natură.

3. Pământ intravilan pentru grădină de legume,

4. Salariul fundamental conform art. de lege XXVII: 1907 și respective a art XVI: 1913 se sperează a se întregi cu ajutorul de stat ce sa cerut la timp.

5. Dela înmormântări mari unde va fi poftit 1 cor.

6. Spese de conferințe învățătoresci 20 cor.

7. Scripturistică 10 cor.

8. Locuință în natură se va închiria deocamdată până la renovarea școlai și edificarea unei sale de învățământ.

De curatorat, încălzitul și curățitul salei de învățământ precum și de lemnele de lipsă spre acel scop se îngrijește comuna bisericească.

Reflectanții sunt poftiți să-și substearnă în termenul de sus recursele lor adresate comitetului parohial din Magulicea pe calea oficiului protopresbiteral al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) extras de botez din matricula bisericească și civilă.

b) diplomă de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány).

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituție pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă și instrucția în școala de repetiție, cantoratul în și afară de biserică, nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără alta remunerație. Dela recurenți se poștește ca sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința com. parohial ținută în Măgulicea.

Laur. Iuga

preot. preș. com. par.

Gilea Marc

notar com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala gr. or. rom. elementară din comuna Bănești (Zarándbánya) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela data publicării a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală Bănești 434 cor.

2. Lemne focale pentru învățător prețuite în 40 coroane.

3. Pământ $2\frac{1}{2}$ jughere cu venit anual de 60 cor. de după care dările, com. va avea să le solvească învățătorul.

4. Salariul fundamental conform art. de lege XXVII 1907 a fost întregit cu ajutor de stat deci se conzideră de asigurat și conf. art. XVI 1913.

5. Dela înmormântări mari 1 cor. dela cele mici și pentru cantorat 30 cor. în numerar ce se compută în salariul fundam.

6. Spese de conferințe învățătoresți 20 cor.

7. Scripturistica 10 cor.

8. Locuință nefind deocamdată, comuna bisericească se va îngriji pe spesele sale să închirieze una acomodată.

De curatorat, încălzitul și curățitul salei de învățământ precum și de lemnele focale de lipsă spre acel scop se îngrijește comuna bisericească.

Reflectanții sunt poștiți să-și subștearnă în termenul de sus recursurile lor adresate comitetului parohial din Bănești pe calea oficiului protopresbiterat al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) extras de botez din matricula bisericească și civilă.

b) diplomă de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány).

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituție pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă și instrucția în școala de repetiție, cantoratul în și afară de biserică, nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără alta remunerație. Dela recurenți se poștește ca

sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arată dexteritatea în cant și în tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

— Din ședința comitetului parohial ținută la 29 Dec. 1913 în Bănești.

Alexandru Gligor
preot preș. com. par.

Teodor Popovici
notar. com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresți-cantorale dela școala gr. or. rom. elementară din comuna Iosși (Jozsás) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela l-a publicării a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală 380 cor.

2. Lemne focale pentru învățător și școală prețuite în 100 cor. din care 40 cor. compet învățătorului.

3. Naturale 12 Hl. pe $\frac{1}{2}$ grâu $\frac{1}{2}$ cucuruz prețuite în 138 cor.

4. Salariul fundamental conform art. de lege XXVII 1907 a fost pus în curgere cu ajutorul de stat cu Nr. 29640/912 M. C. I. P., deci conf. art. de lege XVI 1913 după gradatie și clasă e asigurat.

5. Dela înmormântări mari 1 cor. dela cele mici 60 fl. și alte venit dela biserică.

6. Spese de conferințe învățătoresți 20 cor.

7. Scripturistica 10 cor.

8. Locuință acomodată în natură cu supraedificate și $\frac{1}{2}$ jugher de grădină pentru legume.

9. Pentru curatorat, încălzitul și curățitul salei de învățământ 40 cor.

Reflectanții sunt poștiți să-și subștearnă în termenul de sus recursurile lor adresate comitetului parohial din Iosși pe calea oficiului protopresbiterat al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) extras de botez din matricula bisericească și civilă.

b) diplomă de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány).

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituție pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă în caz de împedecarea preotului, catéhizarea elevilor și instrucția în școală de repetiție, cantoratul în și afară de biserică nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără alta remunerație. Dela recurenți se poștește că sub durata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică din loc spre a-și arată dexteritatea în cant și în tipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

— Din ședința comitetului parohial ținută la 1 iunie 1914 n.

Gheorghe Costina
preot preș. com. par.

Vrenti Iva
not. com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter insp. școlar.

—□—

2—3

În urma incuviințării Ven. Consistor gr. or. rom. din Arad de Nr. 2521/1914 prin aceste se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia of. „Biserica și Școala” — pentru îndeplinirea parohiei de cl. III din Prevaleni (protopr. Halmagiului) devenită în vacanță prin moartea parohului G. Mieluța.

Emolumentele sunt:

1. Stolele legale îndatinat și conf. coalei B. de fasiune venit.

2. Pământ parohial 13 jugh parte arător parte fânaș și pășune aproape 20 jughere, din care oarecâtva s'a arat, de după care dările pulice le solvește parohia după ce bir parohial nu solvește

3. Eventualul ajutor de stat la întregirea dotației preoțești.

4. Casa parohială nefiind, până la alte dispoziții fiitorul paroh va avea a se îngriji de locuință pe spese sale proprii în comuna bisericăscă.

Alesul paroh va fi îndatorat să catehizeze elevii dela școala din loc ori de ce caracter va fi și anumit fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți să-și înainteze rețurile lor ajustate conform regulamentului cu: 1. Atestat de botez. 2. Testimoniu școlastic. 3. Absolutor teologic. 4. Testimoniu de calificare preoțească și eventual atestat de serviciu adresate comitetului parohial din Prevaleni pe calea oficiului protopresbiterat al Halmagiului (Nagyhalmagy) și în termenul susarătat.

Reflectanții sunt poștiți ca sub darata concursului să se prezenteze în s. biserică din loc predicând, eventual servind, făcându-se astfel cunoscut poporului.

Din ședința comitetului parohial din Prevaleni ținută la 7 mai 1914 c. n.

Nicolau Pisău
adm. par. preș.

Costea Serafim
notar com.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătorești-cantorale dela școala gr. or. rom. elementară din comuna Oci (Oles) protopresbiteratul Halmagiului, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela 1-a publicare a concursului în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata din cassa culturală din Oci și Ocișor 600 cor.

2. Lemne focali pentru învățător și școală 14 m. în preț 64 cor.

3. Salariul fundamental conform art. de lege XXVII: 1907 și respective după gradăție și clasă conf. art. XVI: 1913 se sperează a se întregi cu ajutor de stat ce sa cerut la timp.

4. Dela înmormântări unde va fi poștit 1 cor.

5. Spese de conferințe învățătorești 20 cor.

6. Scripturistica 10 cor.

7. Locuință bună în natură cu chilia, cuină și cămară.

De curatorat, și curățitul salei de învățământ se îngrijește comuna bisericăscă. Reflectanții sunt poștiți să-și subștearnă în temeiul de sus rețurile lor adresate comitetului parohial din Oci pe calea oficiului protopresbiterat al Halmagiului (Nagyhalmagy) având să le ajusteze cu următoarele documente în original:

a) extras de botez din matricula bisericăscă și civilă.

b) diplomă de învățător.

c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány).

d) atestat de serviciu, după serviciul de până acum.

e) declarație privitoare la serviciul militar și obligamentul de substituire pe spesele și răspunderea sa în caz de serviciu ca voluntar pe un an.

Alegându-l învățător e dator să provadă în caz de împedecarea preotului, catehizarea elevilor și instrucția în școala de repetiție, cantoratul în și afară de biserică, nu altcum să conducă regulat elevii la biserică fără alta remunerație. Dela recurenți se poștește că sub darata concursului să se prezenteze în vre-o Duminică ori sârbătoare în biserică din loc spre a-și arată desteritatea în cant și lipic, făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comitetului parohial ținută la 8/21 Nov. 1913.

Ioan Giurgiu
preot preș. com. par.

Adam Ciorogariu
not. com.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* protopresbiter insp. școlar.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a din Păiușeni (Paizs) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prim publicare în organul oficios „Bis. și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Uzufructul unui intravilan parohial. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Întregirea dela stat.

Darea publică după beneficiul preoțesc o va solvi alesul.

Reflectanții sunt poștiți, ca rețurile ajustate conform regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial din Păiușeni, să le subștearnă oficiului ppbiterat din Buteni având până la termenul regulamentar a se prezenta în sf. biserică din Păiușeni spre a-și arată desteritatea în oratorie și celea rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Roxin*, ppbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei din Groși (Garassa) protopresbiteratul Radnei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. O sesiune parohială, parte la deal, parte șes. O parte arătură, iar alta parte fânaș.

2. Casa parohială, constătoare din 2 odăi și cuină și grădină de legume.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Eventuala întregire dela stat.

6. Alesul are a suportă pentru beneficiul său toate dările publice.

Parohia e de clasa a II-a, dar întrucât nu s'ar prezentă recurenți evalificați pentru aceasta clasă, se admit și recurenți cu evalificație pentru parohii de clasa a III-a.

Alesul va fi îndatorat a catehiza în școala confesională din loc fără altă remunerație.

Reflectanții la aceasta parohie i-și vor înainte rugarea de concurs instruită conform normelor în vigoare comitetului parohial din Groși (Garassa) pe calea oficiului protopresbiterat din Mariaradna, și în termenul concursual au a se prezenta într-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Groși.

Din ședința comitetului par. din Groși (Garassa) ținută la 12/25 aprilie 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protoprezbiterul Radnei.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala confesională ort. română din Groși (Garassa) tractul Radnei, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar în bani gata 868 cor.
2. Pământul învățătoresc 100 cor.
3. Lemne cor. 66.
4. Cărtir liber cu grădină de legume.
5. Eventuala întregire a salariului de stat conform art. de lege XVI din 1913.
6. Dela înmormântare — unde e poftit — cu liturgie 1 cor. — fără liturgie 40 fil. — de tot 32 cor.
7. Spese de conferință 20 cor.
8. Scripturistică 10 cor.

Recursurile adresate comitetului parohial din Groși și ajustate cu documentele de calificățiune prescrisă precum și cu atestat de apartinență sunt a se înainta în termenul concursului Prea On. Oficiu protopresbiteral din Mariaradna, având recurenții a se prezenta în careva Duminică sau sârbătoare în sfta biserică din Groși spre a-și arăta dexteritatea cantorală.

Din ședința comitetului par. gr. ort. rom. din Groși (Garassa) ținută la 27 aprilie (10 maiu), 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*: protopresbiterul Radnei.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pe baza planului și proiectului de spese aprobate de Ven. Cons. cu Nr. 4015/913 pentru de a se da în întreprindere lucrările unei sale de învățământ din material de lemn la școala gr. ort. rom. din Magulicea (Kismagló) se va ține licitație minuendă verbală la fața locului la 7/20 iulie 1914 la carele 10 a. m. pre lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul esclamarii 4890 coroane.
2. Toate lucrările se dau numai unui întreprinzător.
3. Licitanții au a depune 5% înainte de licitație din prețul strigării adeca 245 coroane, care sumă va fi a se întregi înainte de încheerea contractului la 10%.
4. Comuna bisericască își susține dreptul să încheie contract cu acela dintre întreprinzători în care va avea mai mare încredere fără considerare la prețul oferit.
5. Planul și proiectul de spese și celelalte condiții se pot vedea la oficiul parohial ort. român în Magulicea.
6. Participanții la licitație nu pot pretinde dela comuna bis. sub nici un fel de titlu diurne și spese de călătorie.

Magulicea din șed. com. paroh ținută la 8/21 iunie 1914.

Laurentie Iuga
paroh preș.

Toader Ghilea
notar.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protopresbiterul Halmagiului.

—□—

1—2

CARTI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11.50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.

La librăria diecezană din Arad.

Au apărut și se găsesc de vânzare

Șaizeci și cinci de predici populare
premiat de academia română

de

Arhim. I. Scriban.

à cor. 4. exempl.
plus porto 30 fil.